

FOAIA POPORULUI

Prețul abonamentului:

Pe un an . . . . . 2 fl. (4 coroane).
Pe o jumătate de an . . . . . 1 fl. (2 coroane).
Pentru România 10 lei anual.
Abonamentele se fac la „Tipografia”, soc. pe acțiuni, Sibiu.

INSERATE

se primesc în biroul administrației (strada Poplăcii nr. 15).
Un șir garmond prima dată 7 cr., a doua oară 6 cr., a treia oară 5 cr.: și timbru de 30 cr.

Apare în fiecare Duminică

Dr. Alesandru Mocsonyi despre starea politică.

Un bărbat de încredere al partidului nostru național având prilejul a vorbi în 9 l. c. cu vestitul și vrednicul nostru bărbat dr. *Alesandru Mocsonyi*, la moșia sa din *Birchiș*, l-a întrebat, că ce părere are asupra stărei noastre politice, îndeosebi asupra stărei partidului național și asupra pasivității, adevărată a ținutei noastre de a nu lua parte la dieta țerei prin deputați?

Răspunsul dlui *A. Mocsonyi* s'a publicat în „*Tribuna*” (nr. 192, de Mercuri, 1/13 Septembrie c.) și a făcut mare surprindere atât pentru Români, cât și pentru Unguri. Pe Români i-a surprins și bucurat, căci dr. *Mocsonyi* a zis, că politica de acum a Românilor e corectă și bună, în fața politicii maghiare de stat, ear' pe Maghiari i-a necăjit și înfuriat aceasta.

Privitor la întrebarea întâiu asupra stărei partidului național, dr. *Mocsonyi* s'a provocat la o scrisoare a sa trimisă în luna Iunie c. la presidentul partidului național, dr. *Rațiu*, zicând, că în aceasta și-a spus păreri și tot de aceste păreri e și acum.

Dr. *Mocsonyi* e de părere, că toată suflarea românească are să fie cu toată sfințenia și tăria la partidul național, deși stăpânirea ungurească l-a disolvat, nelăsându-l să lucreze spre binele Românilor. Stăpânirea prin aceasta ne-a adus pe noi Români în o stare afară de lege, dar' noi trebuie să ținem strins la rânduiala partidului, până-ce va veni

vremea (care poate nici nu e așa departe), ca să putem lucra earăși între marginile lui.

Eată câteva părți din această scrisoare de mare însemnătate:

„Și de astă-dată cu adâncă durere, dar și cu toată sinceritatea trebuie să mărturisesc, că după convingerea mea n'a sosit încă timpul pentru vindecarea relelor, și deci astăzi încă, în mod serios nici vorbă nu poate fi de o hotărâre a pașilor potriviți spre acest scop. Ear' ce privește prevenirea primejdiilor ce amenință partidul național, unicul scut în contra acestora poate fi — după convingerea mea cea mai firmă — numai și numai ținuta corectă a propriilor membri ai partidului național. Acea ținută clară și hotărâtă, după care fiecare credincios sincer al partidului — fără a părăsi terenul legal-constituțional, temeiul luptei noastre naționale — privește în starea critică de astăzi, de prima și de cea mai sfântă a sa datorință a ține cu toată tăria suflatească la dogma politică, în înțelesul căreia partidul național — deși de fapt impedit în libera sa mișcare prin cunoscutele ordinațiuni ministeriale anti-constituționale — după drept sustă și astăzi în întreaga sa organizațiune neștirbită.”

Dr. *Mocsonyi* amintind apoi, că oprirea partidului național nu e legală, zice:

„Până-când durează starea aceasta excepțională, anti-constituțională, noi deoparte avem să ne ferim de ori-ce svircoliri neputincioase și nevrednice de o luptă bărbătească, ear' de altă parte avem să susținem cu toată tăria suflatească, prin rezistență pasivă bazele de drept ale partidului național, stând fiecare: presidentul, comitetul, delegații și fiecare membru singuratic al partidului, la postul seu,

hotărât a nu-l părăsi sub nici o împrejurare, a nu se mișca din loc, ca și un regiment comandat la un post espus: stă nemșcat sub ploaia gloanțelor, până-când locul primejduit — libertatea de lucrare a partidului — va fi mântuită.”

Mai departe dr. *Mocsonyi* zice:

„Puterea de stat ne poate opri a pași înainte, dar' nu ne poate sili a da îndărăt. Cu un cuvânt: puterea de stat poate să împedeze întregul organism al partidului național în libera sa mișcare, dar' nu există putere pământească, care ar fi în stare să strice organismul partidului nostru — afară de noi.”

Astăzi deci parola luptei noastre naționale are să fie: *reîntregirea în întreg a partidului.*

Unica armă ne este: *rezistența pasivă.* Și unică bună ținută este: a nu părăsi nici cât un fir de păr terenul legal, dar' a susține cu toată tăria suflatească temeiurile de drept ale organizațiunii noastre politice, ale partidului național.

Căci fără organizare politică nu se face luptă politică, și fără partidul național nu se face politică națională.

Ear' partidul național va sta până atunci, până-când el va trăi în inimile noastre.”

Privitor la a doua întrebare, afacerea pasivității, dr. *Mocsonyi* a declarat, că și în acest punct ține strins la organizațiunea partidului nostru și la hotărârile aduse de conferențele naționale.

Dînsul e de părere, precum a arătat și în scrisoarea adresată dlui Dr. *Rațiu*, că pasivitatea acum e cea mai bună armă de împotrivire față de încălcările ocârmuirii și astfel trebuie să ținem la ea până-ce o nouă conferință națională,

FOIȚA.

Din caietul unui călător.

I. LA SAPĂ.

Doarme cu capul pe mâna lui; doarme dulce și frumos ca un copil la sânul maicei sale, amăgit de farmecul doinei de leagăn. O doină e și somnul ei: doina dragostei! Pe fața aprinsă, mai roșie ca cireșele în luna lor, se odihnește o suviță — neagră ca și noaptea — rătăcită din lumea pěrului african și moleșitor de cald. Dogoarea feței aprinse nici vrea să știe de umbra foilor de cucuruz, abia alintate de blândul zefir, copilul pribeag și răsfățat al primăverii.

O singură bucată de mămăligă e pe merindarea albă, din dreptul lor. Rece și înscorțoșată împrejur o mămăligă — nici n'au atins-o; doar' creștinul bun înainte de masă zice rugăciunile, și în rugăciunea dragostei adoră-mit-au ei!

O sfărmitură de mămăligă rece e tot ce-i așteaptă; dar' ce le trebuie?

Mai hrănitoare e dragostea, mai dulce e somnul iubirei și mai moale e așternutul lor de pământ, căci e prăsuț de sapele lor.

La o parte îi așteaptă și ulciorul verde cu apă proaspătă — adusă de el, să dea mândrei apă rece ca de munte, din fântâna cu trei izvoare.

Cu ochi năuci privește la ei și ale lor. — Chip idilic și fericit vede sufletul meu muncit de dorințe și îndoieli. Merg mai departe pe calea mea nehotărâtă și fără țintă; alți și alți săpători întâlnesc ce se par, că din greul muncii lor strigă sufletului meu neodihnit:

„Feriți cei împăciuși cu puțin.”

II. VARA.

Am mers și merg mai departe; căci stare și ajungere eu nu am.

E vară! Uscate-s toate, de focul secetei; crepat e și pământul de insetat ce e. Zilnic dă prinos cerului, din umezeala ce biată o mai are; și cerul măzeală ce biată o mai are; și cerul măzeală și trufaș, îl arde cu priviri de foc, și nu se îndură, el care putere are, să-l mai ude.

Lucrătorul, din mijlocul postăței, cu măneca și șterge fața aprinsă sub povoiul sudorilor ferbinți. Ici-colea femei mai slabe, sub pălăriile țuțuguiate pun frunze late de brustur, să mai răcorească cel cap aprins.

Cu buzele uscate toți roagă cerul învătăiat: „Doamne stîmpără așternutul picioarelor tale!”

Închise și fără vieață sînt florile prin grădini, livezi și câmpii; dăbălăzate li-s și frunzele de opărite ce-s. Prin vèzduhul înădușit, nu mai vezi paseri vesele, tîind dungi repezi și lungi; pe la umbra deasă găfăe, cu aripele răscobăiate, ca un popă gras cu mâinile la: „Sus să avem inimile!”

În tîină cer toate: „Slobozi Doamne izvoarele vèzduhului tîu!”

— Să știți, oameni buni! azi-mîne plouă, spune câte un bătrîn încovoiat de ani, — căci s'a muiat apa la „*Buna*” și de sub soare ne bate vîntul, furnicile cu paie își învîlue mușinoaiile cenușii, prin ogrăzi aleargă ratele — scaldându-se ca în ploaia cu bălți bulbucate.

* * *

neoprită, nu va aduce alte feluri de hotăriri.

Aceste sânt părerile dlui Alesandru Mocsonyi, păreri cari cumpănesc foarte mult, fiind dl Mocsonyi unul din cei mai însemnați și învățați fruntași de-ai nostri, a cărui judecată nu e pripită și e stăpânită numai de binele poporului român.

Aceasta se vede de acolo că foile, maghiare s'au infuriat pe dl Mocsonyi, pentru arătarea acestor păreri și pentru-că îndeamnă pe Români a le urma.

Ele scriu articoli lungi asupra acestei afaceri și, după obiceiul lor, ne injură, că pentru-ce stăm în pasivitate și nu trimitem deputați în dietă.

Dar' de aceea se nu ne pese. Tocmai împrejurarea, că toate foile se ocupă cu cele propoveduite de dl Mocsonyi, ne arată, că părerile aceste sânt bune și noi trebuie să le luăm în seamă și să le urmăm.

Dar' despre afacerea aceasta vom mai vorbi.

Sovinizism. Reuniunea învățătorilor comunali din *Timișoara*, — în cea mai mare parte *Nemți* de origine, — a decis să se adreseze cu rugare către scaunul școlar al orașului *Timișoara*, ca propunerea limbii *germane* să fie scoasă pe viitor din programul școlar, stabilit pe seama școalelor elementare. »*Kronstädter Zeitung*», înregistrând acest curios fapt, face următoarea observare: »Obrăznicia acestei propuneri e cu atât mai sinistă, cu cât trebuie să știm, că cel puțin jumătate din copiii obligați să cerceteze școalele elementare din *Timișoara* sânt *Nemți*, prin urmare, în înțelesul legii de naționalitate, de mult uitată, întreaga instrucție ar avea să o primească în limba maternă. Și dacă vre-un naiv mai crede, că în era »legii, dreptului și dreptății« vor fi respectate astfel de legi incomode, făcute numai pentru a ilustra în fața străinătății frasa despre »libertatea maghiară«, — n'avem decât să-l compătimim cu zimbet.»

Pentru limbă. Știm că scaunul școlar din *Biserica-albă* (Bănat) a luat conclud, ca procesele sale verbale să fie purtate în limba germană. Comitetul administrativ al comitatului *Timiș* a nimicit însă concludul, și a îndrumat scau-

nul școlar să ducă procesele verbale în limba statului. S'a dat recurs în contra acestui amestec volnic în afacerile interne ale orașului *Biserica-albă*, și cu provocare la legea despre egala îndreptățire a naționalităților s'a cerut respectarea concludului. Ministrul de culte însă în contrast cu legea pozitivă, a dat câștig de cauză comitetului administrativ al comitatului, și a declarat și din a sa parte concludul de anulat. Chestia a fost pusă acum de nou pe tapet în adunarea de toamnă a consiliului comunal din *Biserica-albă*, și s'a luat hotărîrea, ca în contra rescriptului ilegal al ministrului de culte să se facă recurs la consiliul de miniștri, cerându-'i-se acestuia să dispună, ca legea pozitivă să fie respectată din partea ministrilor de resort. S'a ales o comisiune de patru membri, care are să compună recursul și să-l înainteze consiliului de miniștri. Foarte bine!

Lueger îi cunoaște. Zilele trecute s'a ținut la *Budapesta* congresul asociației internaționale de navigație, la care însă orașul *Viena* n'a fost invitat. Consilierul comunal *Dorn* din *Viena* cu toate acestea a luat parte la congres. Într-o scrisoare cetită în ultimă ședință a consiliului comunal, *Dorn* face împărtășirea, că *Maghiarii* 'l-au asigurat că *Viena* numai din greșală n'a fost invitată la congres; la ce apoi primarul *Lueger* a făcut următoarea observare:

»Sunt convins și în convingerea mea m'au întărit și alții, că cu intențiune n'am fost chemați. Cunoșc eu pe *Maghiarii*! Ei vreau să prefacă *Dunărea* în rîu maghiaro-jidan, dar' îi voi împedeca eu în eșecutarea planului.»

De sine înțeles, că presa maghiară face spumă.

POLITICĂ NAȚIONALĂ. Deputatul guvernamental *Werner Gyula* și-a ținut în *Zlatna* darea de seamă despre activitatea sa parlamentară, cu care ocaziune a accentuat ca punct din programul său politic; necesitatea de a se inaugura o politică națională (firește maghiară) sistematică și în stil mare pentru părțile din *Ardeal*, locuite de naționalități, chiar și cu jertfe mari din partea statului, — ceea-ce e analog cu maghiarisarea *Ardealului*.

Va merge cam greu cu eșecutarea, onorabile!

Biserica sâsească și-a ținut săptămâna trecută la *Sibiu* sinodul anual ordinar, în care s'au pertractat mai multe chestii de însemnătate.

Pentru noi e de interes cu deosebire raportul consistorului asupra stărei parochiilor, bisericilor și școalelor sâsești și conclusele luate în legătură cu acesta.

Între altele consistorul a raportat adunării generale, că n'a eșecutat ordinațiunea ministrului de culte, ca în afacerea regulării congruei preoțești să-i pună la dispozițiune datele necesare. Sinodul a aprobat procedura consistorului, și a decis unanim, că nu va primi întregirea venitelor preoțești din partea statului, dar' epitropia bisericăscă va cere dela guvern urcarea dotației.

După raportul consistorului, numărul parochiilor a scăzut cu opt, numărul credincioșilor însă a crescut cu 6016. Raportul relevăză îndeosebi simțul de jertfă al parochiilor, mai ales pe terenul instrucțiunei; s'au ridicat școale peste școale, ear' învățătorilor li-s'a dat nu numai salare, ce trec peste minimul pretins de stat, ci li-s'a votat și quinquenali!

Cu durere constată însă raportul, că autonomia bisericeii e tot mai mult periclitată din partea organelor statului. Comunațiunea cu celelalte biserici evanghelice a fost de multe-ori conturbată în modul cel mai brusc. Raportul relevăză, ca o mare vătămăre a bisericeii luterane sâsești, că guvernul a investit pe episcopul *Gustav Majláth* cu titlul de episcop al *Ardealului*, și provoacă toate bisericile evanghelice ale țerei să protesteze contra procedurii arbitrare a guvernului. Sinodul a luat unanim la cunoștință raportul consistorului.

S'a mai decis, ca de aci înainte fiecare învățător să aibă drept la quinquenali, și ca vedușele lor să mai poată locui o jumătate de an în locuința cea veche. Sinodul a mai îndrumat în fine parochiile, ca învățătorii să nu mai fie plătiți ulterior, ci anticipativ pe fiecare lună, sau pătrar de an.

Mai înădușitor, ca ori-și-când e azi vędzduh, dar' peste dealul pleșuv și înșorit rînd pe rînd în linii lungi și subțiri să ridică norișorii albi. Mai sus mai sus să ridică — să ridică și pier; ca ceara de față focului așa pier de față soarelui. În urma lor cerul pe deasupra dealului rămâne alb-cenușiu. Eată! și norii suri-negri, ridicându-se ca niște munți de stânci mari și colțuroase, cu margini luminoase. A lene să ridică — poate de împovărați ce sânt. Departe, departe, în fundul depărtării nezărite, se aude un lin durduit; cine știe pe unde 'i-s'a vędzut schinteia șerpuitoare?!

Ne-a ploua, zic țeranii, cu o bună dosă de inđoială, — nu știu șermanii că norii, ceruți cu atâta dor cucernic, poartă în sînul lor binecuvântare sau pustiire țarinilor veștejite. În Domnul li-e nădejdea; lucră mai departe, privind mereu și îngrijați spre dealul cu norii. — »Doamne! dă-o, dă-o numai curată și fără primejdii.»

Norii, pe din jos, încep a odrăslî rînduri negre, ce într-una se împrăștie și adună fără pic de rîndială. Pe drumul crucei în jos pulverea — starostele

vântului — sboară în ruptul capului, cu o falcă 'n cer și una în pământ; încep prin grădini și pomii odihniți, a vijăl în clătînări mari și silite; în vârtej se ridică păiușul de prin stoguri și co-perișe.

Întunecă-se și chipul trufașului soare de norul pravului și a paielor. Astîmpără-se vędzduh înferbentat de valurile răci ale vântului străin. Aici e și umbra negrilor nori, ce cu pași de asal împrejmușe soarele împăinjinit. În grozavul durduit, al norilor năvalnici, amuștește glasul clopotului, întorcător de vreme grele. Chiar bătrânul crășnic, om cu mână bună și suflet creștin, trage în rupturi cadențate — ca de vreme grea — clopotul, sfînțit anume, în vremele de demult, ca potrivnic să fie norilor de năpastă. Prin vędzduh rîndunelele mai dau tîrcoale mari și vesele: ele numai, paserile sfinte, nu se tem de mânia cerului. Alungat e cănele de pe lângă căși, de frica fulgerului; stîns e și focul de pe vatră. Pe la ferestrițe închise privesc capuri înspăimîntate, așteptînd cu groază desfășuratul luptei cerești. Câte buze, ce au uitat rugatul, cer acuma mila cerului mînios.

»— Doamne, scutește-mi avutul și roada cîmpului, că în veci căile tale le voi cerca.»

Norii negri se înalbesc de apa, ce în picuri mari și rari se sloboade pe pământul înșetat. Ca talerii de mere e urma picurilor, înghițiți în bulbuci sforînzi.

Mai des și mai cu putere îi aruncă acum vëntul — tot unul lângă altul, și al treilea peste ei se așează! În năprăsnicia lor nici pământul nu-i mai poate înghiți; ei cale-'și fac unul la altul, să opresc în cea dintăiu gropiță, după ei alții, alții sosesc și cu toți, de-a valma, pornesc mai departe. Din nou să opresc în vârtej rotitor, și întăriți din zece părți pornesc mai departe în mers frumos, ca mai la vale să se împreune cu părătul lărmitor. Vijăe vędzduhul, vijăe și pământul de potopul apei, de peste mări venită să reîntinerească codrul și dealurile, dealurile și văile, văile și cîmpurile.

De evamul vântului, peste sat, norii trec în mers iute și cutropitor, ca un dușman bătut în fugă rușinoasă; și în urma lor picurii mărunți ca niște fugari nemernici și răsărăți. Prin cuiburi, pa-

Colonisările. Guvernul maghiar, văzând că milioanele votate din partea parlamentului pentru înscenarea unei acțiuni mai mari de colonizare, s'au dus fără să li-se vadă urma, — s'a decis să întrebe pe cei experți, că oare cum ar fi mai bine să se facă în viitor colonisările printre naționalitățile nemaghiare, ca banii să nu mai fie risipiți de giaba? În scopul acesta a convocat o anchetă, care se va întruni în curând sub președinția ministrului de agricultură. Din anchetă fac parte numai Maghiari, și încă cei mai pronunțați șoviniști, ca *Bartha Miklós*, etc. Despre isprăvurile ei sîntem deci în curat.

De peste săptămână.

EMKE la Alba-Iulia. — Din Franția.

Duminecă s'a ținut în *Alba-Iulia* (Belgrad) adunarea însoțirii de maghiarizare EMKE din Cluj. Această însoțire s'a întemeiat acum vre-o 15 ani, cu scop de a maghiariza pe Românii din Ardeal. Însoțirea a adunat o frumoasă avere de peste 1 milion fl., din cari susține școale populare ungurești, ajută biserici și însoțiri, dă premii învățătorilor etc. Cu un cuvânt spriginește în toate părțile lățirea unghurismului. Ea își ține adunările, ca și »Asociațiunea« noastră în deosebite părți ale țerei. Acum și-a ținut adunarea în Alba-Iulia.

S'au adunat mulți fruntași maghiari din diferite părți, cu deosebire din Cluj, dar' popor a luat parte puțin. Cei sosiți în Alba-Iulia au fost așteptați la gară cu muzică, apoi afară de ședințe, în cari s'a dat socoteală despre mersul însoțirii, s'a ținut banchet, cu toaste înfocate ungurești.

Tot atunci și-a ținut adunarea în Alba-Iulia o altă însoțire maghiară: societatea carpatină, care, chipu e întemeiată pentru a face cunoscută țeara Ardealului, dar' de fapt ea se nisuește din răspuțeri a maghiariza numele satelor, munților, rîurilor și văilor noastre.

După-ce s'au ținut aceste adunări, s'au făcut excursiuni la Geoagiu și la Detunata, în Munții-Apuseni.

Fiindcă aceste însoțiri și altele de felul lor se nisuesc a lăți maghiarizarea printre noi, noi cu atât mai mult trebuie să ținem la ce e al nostru și să spriginim cultura noastră, școlile, însoțirile și totul ce avem.

De altcum mare spor printre noi nu poate face EMKE, căci e adevăr, ceea-ce zice un proverb unguresc: *Erdélyben csak kukoricza és oláh terem.* (În Ardeal nu se prășește altceva, decât păpușoiu și Români).

Saul.

Poesii populare.

Din Bozovioiu.

Culese de **Alexandru Tîpeneu**, cojocar.

Cucule cu pene sure
Frumos cânti vara 'n pădure,
Tu și iarna de-ai cânta
Frunza nu s'ar mai usca;
Însă iarna mîi fîrtate
Mergi și cânti în altă parte.

Frunzele seara-mi șoptesc
Pe-o fetiță să iubesc,
Eu le-am zis: frunze surate
Aș iubi-o da-'i departe,
Două dealuri ne desparte,
Cum să fac să-'i scriu o carte?

Din lumea mare cele mai însemnate știri vin din *Franția*. Aici *Dreyfus* după-ce a fost aflat vinovat și osândit de tribunalul militar din Rennes, a fost grațiat. Grațierea s'a făcut pentru liniștirea opiniei publice. Prin aceasta vestita afacere a lui Dreyfus s'a sfîrșit.

Tot în Franția s'a început un nou proces politic înaintea senatului francez ca tribunalul, împotriva lui *Derouledé* și alți soți, cari au uneltit împotriva statului, voind să răstoarne republica și să facă din Franția regat.

Procesul e în curgere.

† Ioana Bădilă.

Joi, Românii din Sibiu au fost surprinși prin vestea, că a răposat aici doamna *Ioana Bădilă* născută *Moldovan*, soția dlui jude dela tribunalul din Sibiu, *Ioan Bădilă*. Răposata a fost o femeie română vrednică și aceasta s'a văzut și la moarte, căci răposata, — fără să știe lumea, până-ce ea a fost în viață, — a făcut testament, lăsându-'și întreaga avere de aproape 40 mii florini nației române. Anume a lăsat: 35 mii florini pentru întemeierea unui internat pentru studenții români dela universitatea din Cluj, 1000 fl. pentru »Casa națională« din Sibiu, 1000 fl. pentru biserica română gr.-or. ce se va zidi de curînd în Sibiu, 500 fl. la »Reuniunea femeilor române« din Sibiu, la care răposata a fost vicepresidentă.

D-na *Ioana Bădilă* a fost fiica vrednicului nostru bărbat de odinioară *Dumitru Moldovan*, fost sfetnic de curte al Împăratului, care a luptat mult pentru poporul nostru. Fundația de 35 mii făcută spre binele tinerimei noastre, va purta numele lui.

Doamna *Ioana Bădilă* a făcut cea mai frumoasă faptă ce o poate face un om pămîntean. Ea murind s'a făcut nemuritoare, ear' poporul românesc îi va pomeni cu pietate numele, ca la una dintre cele mai mari binefăcătoare, cât timp va răsună prin munții și văile Ardealului, Bănatului și Maramureșului graiul dulce și dulcea doină românească.

Carte 'n patru colțurile
Stropită cu lăcremele.

Foaie verde foi de nuc
Toate vin și ear' să duc,
Numai dorul ce-am iubit
S'a dus și n'a mai venit.

La Mehadia la țîrg
Vrui uritul ca să-'l vînd,
Cumpărători nu aflai
Și cu el ear' rămăsei,

Crengurel de măr uscat
Eu aici mândra 'n alt sat,
Eu aici și mândra nu-'i
Duc jelea iubitelui.

Străinu-s străin în lume
Dorul n'am cui-'l mai spune,
Căci cui odată 'l-am spus
M'a lăsat și 'mi-s'a dus.

Frunză verde de smochine
Dusu-m'am prin țeri străine,
Ear' dorul 'mi-'l-am lăsat
La mândruțele din sat.

Familia răposatei a dat următorul anunț funebral:

Johanna Bădilă născ. Moldovan, după lungi și grele suferințe, astăzi la orele 10 din noapte, în al 46-lea an al vieții și al 26-lea an al fericitei sale căsătorii, și-a dat sufletul seu nobil, dedicat familiei sale și deaproapelui, în mâinile Creatorului. Rămășițele pămîntesti ale scumpei defuncte se vor transporta Vineri, în 22 Septemvrie st. n., la 3 ore d. a. din casa proprie, strada Urezului nr. 9, la cimiterul greco-oriental din suburbiul Poarta-Turnului, spre vecinică odihnă. Sibiu, în 20 Septemvrie st. n. 1899. *Ioan Bădilă*, jude de tribunal, ca soț; *Johanna Moldovan născ. Farkas*, ca mamă.

Înmormîntarea s'a făcut Vineri după ameză și a fost strălucită. A luat parte toată inteligența din Sibiu și străini mulți. Din Cluj a fost o deputație a tinerimei. Pe sicriu s'au depus multe cununi.

A doua judecată.

Judecata întâia și-o căpeta jidovimea în osânda lui Dreyfus la Rennes. Atîta volbură ridicaseră miile de foi jidovite din toată lumea, încât toți ziceau: Nu vor cuteza Francezii să-l osîndească de nou pe Dreyfus. Dar' eată îl osîndiră. Și-'l osîndiră poate nu atît pentru fapta lui, ce nu s'a putut deplin dovedi, ci ca prin el osîndită să fie jidovimea, care prea se obrăzniceste a crede, că ce ea vrea, are să se facă chiar și de tribunalele militare, și chiar și într'un stat locuit de o națiune puternică și cultă, ca Franția. Francezii se arătară însă mândri și mari și călcară în picioare încercarea jidovească!

A doua judecată căzu ca prăbușirea cerului pe capul jidovimei curînd după cea dintăiu, și și mai grea ca cea dintăiu!

După osânda dela Rennes anume, vesperiul jidovesc din toată lumea, începî a țipa a sbiera, ca mușcat de șerpe, și văzîndu-se strivit, începî o ațtare în gură mare în contra Francezilor! Francezii în anul viitor deschid o uriașă expoziție »universală« (a toată lumea), e expoziție la care toate statele din lume vor veni, ca la un țîrg uriaș, cu bogățiile lor, cu frumșetele lor, cu roadele cele mai alese ale științei și sîrguinței lor. Va fi o minune de arătări, că anume care stat, care națiune la ce înflorire a ajuns, ce lucruri frumoase știe găti la ea acasă. Firește va fi o glorie a Franței de a fi dat națiunilor lumii marele prilejul de întălnire pe »Cămpul Eliseic« de lângă strălucitul Paris.

Ei, și știți d-voastră de ce lucru 'mi-se apucară Jidovii după înfrîngerea dela Rennes? De acela, să ațte lumea prin foile lor, de a nu merge pe anul viitor la Paris, nici ca esponen (vînzător), nici ca cumpărător! Cuibul de Jidani din Viena au dat signalul trăgînd clopotele într'o dungă prin foile lor, stupul din Budapesta se luă după ei, apoi așa din toate țerile. De peste tot locul începî a veni vești, că și în țeara asta, și în ceealaltă, în toată Europa, apoi în America, s'a pornit mișcare mare contra expoziției dela Paris!

Că nu va merge nimenea! Că se face un fel de jurămint între neguțătorii și fabricanții de peste tot locul, a nu călca anul viitor în Franția! Și așa mai departe.

Și într'o vreme earăși toată lumea, întocmai cum, după gurile acelorăși foi credea că Dreyfus nu va mai fi osândit, crede acum că zău de expoziția franceză din anul viitor, nu va fi nimic!

PARTEA ECONOMICĂ.

Filoxera și celelalte boale ale viilor.

Astăzi, când o parte a viilor nu numai din patria noastră, ci din întreaga Europă, este nimicită de filoxeră și alte boale, cred că nu va fi de prisos, ca să cunoaștem mai deaproape insecta numită și celelalte boale ale viilor, ca astfel pe unde încă nu au pătruns, să ne știm păzi de ele.

Filoxera a trăit cu veacuri întregi mai înainte de aceasta în America, dar nimeni nu a băgat-o în seamă până la anul 1854. Atunci un învățat cu numele Asa Fich a văzut, că viile pe multe locuri încep a se îngălbeni și a se usca tot pâlcuri, și căutând la rădăcinile vițelor de viie, a aflat o goangă galbină, pe care a numit-o: *peuphigus vitifolae*.

Pe urma cercetărilor lui Asa Fich, s'a luat apoi profesorul Planchon din Franța, care cercetându-o mai deaproape pe la anul 1869, când s'a descoperit și în Franța i-a dat adevăratul nume de »filoxera«, care e un cuvânt grecesc și însemnează »uscă-cătoare de frunze«.

Filoxera a fost adusă în Europa din America cu vițe de viie. Mai întâiu ea a fost adusă în Anglia, de unde apoi a trecut pe la anul 1863 în Franța, dar nu a fost băgată în seamă până la anul 1869, când a descoperit-o profesorul Planchon, după-cum am zis și mai sus.

În Franța, unde au fost o mulțime de vii, așa s'a lățit de tare filoxera, încât în anul 1875 au fost molipsite și pustiite de ea peste un milion hectare de vii. De aci filoxera a trecut în Spania pe la anul 1878 și s'a lățit în scurtă vreme, încât până la anul 1883 a pustiit peste o sută de mii hectare de vii. De aci și-a luat calea spre Portugalia, unde încă a făcut pustiiri însemnate.

În Germania s'a constatat filoxera mai întâiu la anul 1874, dar până la anul 1881 nu a făcut daune așa însemnate. Dela anul numit s'a început tratarea viilor molipsite cu leșie de pucioasă și carbon, dar totuși nu s'au putut tămădui viile bolnave și nu s'a putut împedea nici lățirea ei mai departe.

În Italia și Sicilia s'a descoperit filoxera de pe la anul 1880 și așa s'a răspândit de repede și aci, încât pe la anul 1886 viile alor 114 sate erau molipsite de ea.

În Austria filoxera s'a ivit mai întâiu la anul 1872, dar aci s'a lățit mai încet decât în alte țeri, parte pentru-că clima țerei e mai rece, parte pentru-că sunt vii mai puține. Astfel pe la anul 1887 nu se aflau decât 2097 hectare molipsite de filoxeră.

În Ungaria s'a constatat filoxera mai întâiu la anul 1884, ear' pe la anul 1887 se aflau deja viile alor 228 comune molipsite de ea. După un an numărul viilor

molipsite de filoxeră s'a mai îndoit, căci se aflau 452 comune, în cari se constatase filoxera. Din Ungaria filoxera a trecut și în Transilvania pe la anul 1890, unde încă a început a face în timpul din urmă mari pustiiri.

În Sârbia s'a descoperit filoxera pe la anul 1882 și așa s'a lățit de curând și acolo, încât la anul 1885 viile alor 40 de sate, pe o întindere de aproape 200 hectare erau de tot pustiite. De aci a trecut în Bulgaria, ear' pe la anul 1885 se constatase și în Turcia, de unde a trecut apoi în Asia-mică, Persia și China.

În România filoxera a fost importată cu vițe franceze pe la anul 1884, în câteva vii din județul Prahova, de unde apoi s'a lățit curând și prin alte podgorii, așa că astăzi și acolo se află mai multe județe molipsite de filoxeră.

În Rusia s'a descoperit filoxera mai întâiu în Crimeea pe la anul 1880, în care an se aflau peste 20 hectare molipsite de aceea. De aci a trecut în Basarabia și Caucas, unde încă a făcut mari pustiiri.

În modul acesta s'a lățit filoxera dintr'o țeară într'alta în Europa întreagă,

La „Poarta-de-fer“.

de unde a trecut, după-cum am văzut în Asia, apoi și în Africa, așa, că acuși n'o se se mai așteaptă colț de pământ cultivat cu vii, în care să nu fie ajuns această goangă blăstemată.

Filoxera, sau filoxera vastatrix (pustiitoare), este o goangă așa de mică, încât cu ochii sloboci abia se poate zări. Trupul ei e rotund (oval), culoarea galbină, are șese picioare, două cornițe pipăitoare și o țevă sugătoare, înarmată cu trei perișori aspri și găunoși, pe cari îi implântă în rădăcina viței de viie, din care apoi sugă pe încetul tot mustul, până-când mai întâiu îngălbinește, se umflă, se otrăvește și mai pe urmă se uscă de tot.

Ca toate goangele, așa și filoxera se prășește din ouă, într'un mod înspăimântător, de oare-ce dintr'o singură muierușcă se pot prăsi, în decursul unei veri, câteva milioane de ouă, pe cari le depune sub scoarța vițelor de viie, din cari apoi primăvara după-ce dă căldura es tot atâtea filoxere tinere.

În modul de prășire și viețuire, filoxera are multă asemănare cu furnicile, de oare-ce ca și acestea, se pare

a fi și ele de trei clase, și anume: bărbătuși, muierușe și lucrătoare. Precum bărbătușii și muierușele furnicilor au aripi, zboară, se împerechează și după aceea se trag în pământ, unde își depun ouăle sau sacii lor, din cari apoi primăvara es furnici din toate trei clasele, așa se pare că fac și bărbătușii și muierușele filoxerei, de oare-ce s'a constatat, că și aceia au aripi, pot sbura în depărtări foarte mari, se împerechează și toamna, când simt că li-se apropie timpul peirei, se trag în pământ, unde-și depun ouăle lor sub scoarța rădăcinilor de viie.

Ouăle pe cari le depun muierușele, se numesc ouă de iarnă, de oare-ce ele iernează acolo în pământ.

Din acestea se desvoaltă apoi primăvara de căldură, precum am zis și mai sus, parte filoxere de cari sug mustul din rădăcini, parte bărbătuși și muierușe, cari se sue pe vițe în sus și sug și mustul acestora, până-când fac aripi și le vine timpul să zboare.

De aci își poate explica ori-și-cine, cât de tare se poate înmulți și lăți filoxera; se poate lăți, sburând ea singură, sau fiind aruncată de vânt, pe altă viță, în altă viie, în altă comună, sau chiar în altă țeară. Timpul în care filoxera își depune ouăle ei, e, precum am zis și mai sus, toamna în lunile lui Septemvrie și Octomvrie. (Va urma).

Dela „Reuniunea română de agricultură“.

O rugare către membri. — Sedința comitetului.

Precum îndeobște este cunoscut, *tinera și unica noastră Reuniunea agricolă se susține aproape numai din taxele dela membri*. Deasemenea este cunoscut cum în schimbul acestor taxe comitetul central a Reuniunii împarte an de an între membrii Reuniunii în mod gratuit fel de fel de semințe de nutrețuri, de cânepă italiană, apoi pădureți, altoi; ba în timpul din urmă încât a îngăduit starea materială s'a procurat o vițea, 2 oi și 1 berbec de soi, cari s'au dat și ele membrilor tot în mod gratuit spre prăsilă. Spre a răspândi în cercuri cât mai largi folositoarele povețe despre unii sau alți rami de economie, comitetul a tipărit unele cărți, pe cari parte le împarte gratuit, parte le pune în vânzare cu preț redus. Fără a aminti de desele *întreprinderi agricole*, ținute la fața locului prin comune, comitetul pune la cale an de an ținerea a câte unei *exposiții de vite și de poame*, *exposiții împreunate cu distribuire de premii în bani*.

Aceste premise, cererea ce o adresăm membrilor noștri este, să binevoiască a lua la cunoștință pe calea aceasta, că cu scop de a se pute încassa taxele cu mai multă ușurință și fără cheltuială — cuitanțele despre taxele pro 1899, ne-am luat voea a le transpune *oficiilor protopretoriale din Sibiu, Seliște, Mercuria, Sebeșul - săsesc și Norich*, cari oficii au primit cu multă prevenire încassarea acelor prin organele ce le stau la dispoziție.

Suntem în firma credință, că stimabili noștri membri pătrunși de însemnătatea Reuniunii, pe cari datorii suntem să o susținem cu toții, nu ne vor lipsi de valorosul sprigin oferit și

până aci și pentru ceea-ce îi rugăm să primească și pe această cale sincera recunoștință și expresia despre frățeasca dragoste ce li-o păstrăm.

Sibiu, 1/13 Septemvrie 1899.

Comitetul central al »Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiu«.

Dem. Comșa,
președinte.

V. Tordășianu,
secretar.

Comitetul central al »Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiu« în ședința ținută aseară, a luat între altele următoarele hotărâri: *Esposiția de vite de prăsilă anuală*, împreună cu distribuire de premii în bani, care este a 10-a. ce Reuniunea o aranjează, se va ține în Sibiu în una din zilele din urmă ale lunii Octomvrie n. c. Vor fi admise vitele (bovine și oi) locuitorilor din comunele Sibiu, Turnișor, Cristian, Rășinari, Poplaca, Bungard, Șura-mare, Slimnic, Mohu, Gușterița, Gurariului, Orlat, Sadu, Șura-mică, și Veștem. Tot în Sibiu se va aranja cam pe la mijlocul lunii Octomvrie c. n. o *esposiție de poame, struguri și derivatele lor*. Această esposiție este a 3-a, ce Reuniunea o aranjează (prima a fost în Seliște, a 2-a în Sebeșul-săsesc). Ca esponenți pot lua parte, afară de membrii Reuniunii, locuitorii din întreg comitatul Sibiu. Pot fi espuse: mere, pere, gutui, prune, perseci, nuci, alune, castane, migdale, coarne, struguri; derivate din poame și struguri (must, vin, rachiu, oțet, oleiu, poame uscate, licitar, compot, dulceață ș. c. l.), apoi unelte, întocmiri, modele etc. din raionul pomăritului. Între esponenți se vor distribuî premii în bani și diplome de recunoștință. Se va adresa un apel către preoți, învățători și fruntașii noștri pentru a îndemna populațiunea la participare.

— *Cuptorul de uscat poame sistem »Cazenille«*, ce este zidit în comuna Seliște, se va pune în lucrare fără amănare sub conducerea membrului din comitet dl *Ioan Chirca*, vice-notar. Pe lângă prune, mere, pere, etc. se vor face încercări cu uscarea legumelor (țeler, pătrângei, morcovi etc.) lucru puțin cunoscut între noi și atât de căutat în comerț.

— Înaltul minister reg. ung. de agricultură vestește Reuniunea, că zilele acestea îi va trimite o *bute și o ladă* originală americană pentru pachetarea poamelor, confecționată de firma Munk H. și fiul din Slatina-maramureșană, cari după sosire, vor fi espuse spre privirea celor interesați.

Consemnarea sosită dela minister despre strugurii ce se pun în vânzare de proprietarii diferitelor ținuturi din țeară — stă la dispozițiunea celor-ce ar dori să-și tragă informațiuni despre soiul și prețul strugurilor.

Compendiul de interes general a lui *Emich Gusztáv* despre »Insectele stricacioase grădinilor și economiei de câmp« — s'a dat spre studiere dlui *Ioan Vățășan*, prof. de istoria naturală.

— La cercetarea ministrului de agricultură, care pune la cale ținerea de prelegeri populare economice sistematice prin diferitele comune centrale, comitetul Reuniunii a acceptat a se ține asemenea prelegeri în comuna Seliște, unde vor prelege d-nii *Demetriu Comșa*, preș. Reuniunii, din pomărit; membrul pe viață dl *I. de Preda*, adv. despre cultura sparanghelului și ciuperelor, cum și obiecte din sfera de drept (testamente, contracte); membrul comit. *Romul Simu*, din stupărit. Prelegerile se vor ține în 9 Dumineci din decursul iernei. Materialul de preles se va tipări în broșuri, cari se vor distribuî între participanți. Pe această cale cu timpul vom alcătui o bibliotecă economică populară.

Membrul comitetului *Ioan Chirca*, în calitate de secretar al juriului esposiției de poame, ce s'a ținut anul trecut în Sebeșul-săsesc, a prezentat un interesant raport despre esposiție, pe care îl vom da la timpul seu în partea »economică«.

În fine s'au luat dispozițiuni pentru pregătirea afacerilor relative la adunarea generală anuală, care se va ține în Rășinari.

SFATURI.

Câteva reguli pentru ținerea găinilor.

Pentru-ca găinile să poată oua cât mai multe ouă se recere, ca pe lângă un nutremânt corăspunzător să fie lăsate cât mai mult în aer liber prin curte, unde se se poată alerga, să poată răci și să se scalde în țărână. Afară de acestea cotețul lor încă trebuie să fie deplin svântat, curățit și lipsit de curenții de aer. Pe timpul de iarnă trebuie îngrijit ca cotețul găinilor să nu fie prea espus frigului și gerului.

Nutremântul găinilor să recere, ca să nu constee singur din grăunțe, ci și dintr'altel, precum sînt: cartofii și napii ferți amestecați cu făină sau țărițe. Apa curată deasemenea să nu lipsească dela găini nici pe timpul de vară, nici peste iarnă, de oare-ce pot căpeta limbare sau coleră în lipsa aceleia. Apă să li-se dee pe timpul de iarnă, în stare ceva mai călduță.

Pe ce se pot cunoaște găinile bune de ouat?

Cine voește ca să aibă un folos mai mare după găinile, ce le ține pentru economia casnică, trebuie să știe deosebii pe cele bune din cele rele, ca astfel pe acestea din urmă să le poată tăia sau vinde din economia sa. Găinile bune de ouat au creasta și bărbiile mai mari, cari pe timpul ouatului capătă o culoare roșie-negrie, pe când cele mai puțin ouătoare au semnele numite mai mici și alburie, ear' urechile celor din urmă sînt alburie-galbine.

Esclii practice pentru oi și viței.

Este îndeobște cunoscut, că oile și vițiii prădează când cu nutrirea mult nutreț, pe care parte îl calcă în picioare, parte numai îl frunzăresc. Pentru a împedeca încâtva această pradă de nutreț, s'au născocit esclile de zăbrele din lați sau părusei, în cari li-se pune nutrețul de lipsă. Acum de curînd s'au făcut încercări în economiile mai-mari cu anumite buți folosite deja, în cari s'au tăiat jur împrejur găurile de lipsă și apoi s'a pus nutrețul în ele. În modul acesta se poate cruța mult nutreț, care fără esclii corăspunzătoare se risipește și calcă pe jos.

Întrebări și răspunsuri.

Întrebare: Vă rog a-mi recomanda ceva medicină în contra șoarecilor și cloșanilor, că așa s'au sporit de tare la mine, încât îmi strică toate celea. Am cetit în foaia noastră despre o medicină, care se dă șoarecilor și cloșanilor, De unde aș pute căpeta asemenea medicină?

Burd, în Sept. 1899. **N. Miclea.**

Răspuns: După-cum se poate ceti în »Foaia Poporului« nrul 29 din anul curent, încercările făcute de profesorul Löffler se referesc numai la șoarecii de câmp; cei de casă însă și cloșanii, îi stîrlesc cu deplin succes pisicile sîrguicioase, clucsele (cursele) și o specie anumită de câni mici (pumilici). Dacă acestea nu ajută, atunci poți cere o adevărîță oficioasă dela primăria comunală, cu care te poți duce la o apotecă din apropiere, unde 'ți-se va da o anumită otravă dulce, de care și cloșanii se prăpădesc. Numai cât să ai de grijă, ca la aceea să nu poată ajunge și alte animale de casă.

Întrebare: Oficiul de finanțe cercual cureeră comunele, spunînd oamenilor, că posed căldări pentru fertul vinarsului, cumcă începînd dela 1 Ianuarie a. c. proprietarii de căldări mici, sub 40 ferii, nu mai pot ferbe vinars cu taxă, ci numai fără taxă, în proporțiune cu numărul membrilor familiari. Oare drept se fie? Vă rog de răspuns. **Iacob Mihailă,**

Arcalia (Szeretfalva). cantor com.

Răspuns: Cu 1 Ianuarie a. c. a intrat o nouă lege finanțială cu privire la fertul vinarsului de prune, pere, mere, drojdii, ș. a., dar' încât știm noi, nu în înțelesul, în care ni-l comunică d-ta, ci în înțeles contrar. Anume: începînd cu anul acesta, proprietarii de căldări, fie acelea mai mari sau mai mici, nu mai pot ferbe ca până acum câte 10 litre vinars de fiecare membru din familie gratis, ci numai cu o anumită taxă pe zi, care pentru prune e mai mare, ear' pentru pere, mere ș. c. l. mai mică. Taxele numite se plătesc la perceptoratul (oficiul de dare) respectiv, de care se ține comuna, de unde apoi se capătă licența de lipsă. Despre timpul fertului, care se face după anumite cercuri, vă înștiințează organele finanțiale (finanții), cari vă pot da și alte deslușiri amănunțite în privința aceasta.

Întrebare: Eu și încă cu 3-4 tovarăși voim a deschide în comună o boltă. Unde trebuie făcută rugarea, pentru a pute căpeta licența pentru purtarea aceleia? Și oare trebuie arătat în aceea, că sîntem mai mulți companiști. Dacă unul din comună are licența sa proprie pentru vinderea beuturilor spirtuoase, poate primi și pe alții în tovarășie? Cum se pot dobândi asemenea licenții? De unde am pute procura anumite statute pentru însoțiri și legea comercială? **Abonent 8990.**

Răspuns: În comunele mari și mici licența pentru purtarea de neguțătorie o dă oficiul protopretorial. Pentru dobândirea aceleia, trebuie să-ți faci o rugare prin primăria comunală, la care adaugi un timbru de 1 fl. În rugare trebuie arătat negreșit persoanele, cari se însoțesc la aceasta, dar' licența vine numai pe numele la unul, mai adăugîndu-se în ea și soții (companiștii). E treaba d-voastră apoi, că cum vă veți regula afacerea mai departe. Noi nu vă sfătuim ca să fiți mai mulți ca doi, de oare-ce asemenea întreprinderi dau de comun pricină la neînțelegeri și certuri.

Licența pentru vinderea beuturilor spirtuoase, se dă din partea direcțiunei financiare, de care se ține comuna respectivă. Pentru dobândirea aceleia încă trebuie făcută rugare prin primăria comunală. Proprietarii de asemenea

ȘCOALA ROMÂNĂ.

Despre jocurile de băieți.

De **Petru Roșca**, profesor.

(Din progr. gimnas. din Brașov).

(Urmare).

Dacă însă precum am amintit mai înainte s'ar introduce jocurile în mod obligatoriu în școală, atunci și supravegherea lor prin profesori ar trebui să devină obligatorie. Pentru-ca aceasta să se poată face, profesorii ar trebui pentru orele de inspecție remunerati ca și pentru oricare alte ore. Chemarea profesorului este atât de grea, ocupația lui atât de mare, încât nu se poate pretinde, ca el să mai iee o sarcină asupra-și. Spesele cari ar rezulta prin remunerarea profesorilor pentru orele de inspecție, cred că n'ar fi prea mari, cu atât mai mult, că la ori-care institut sunt mai mulți, cari nu sunt ocupați cu numărul maximal de ore.

La unele jocuri cum sunt d. e. Alb și negru, Hoții și gendarmii, etc. este irelevant câți școlari participă, sunt însă multe jocuri, la cari numărul participanților este limitat, căci altfel jocul ar fi anulant. Aceasta nu-i iertat să o peardă conducătorul nici-când din vedere, căci dacă li-se urește școlariilor, jocul nu mai are nici un rost. Dacă avem să conducem d. e. o clasă de 40—50 școlari, ar fi un lucru cu desăvârșire greșit, ca la jocuri cum e Lupul și mielul, Borcănelul etc. să-i lăsăm să joace cu toți împreună, fiindcă singuraticii școlari ar intra prea puțin în acțiune; de-a aștepta timp mai îndelungat să sature și cel mai pacient școlar și-și perde toată voea de joc; în cazul acesta vom lăsa să se joace școlarii în 2, 3 sau chiar 4 despărțimente.

S'ar putè obiecta: cum va fi în stare un singur conducător să supravegheze 2 sau mai multe grupe? Să nu uităm că la jocuri totdeauna jucătorii au să se bucure de-o libertate oare-care; nimic nu strică voea de-a se juca mai mult, ca continuele observări și îndrumări pedante din partea conducătorului. Conducătorul n'are să-și facă la toate câte le vede și aude în decursul jocului observările sale; dacă observă, că unii dintre școlari să poartă prost, să folosesc de cuvinte triviale sau injură, atunci numai decât trebuie să-i îndrume la ordine.

Adese-ori obvin diferințe de păreri, din cari se nasc și certuri; conducătorul însă n'are să se amestece până nu observă, că cearta fără întervenirea lui nu se mai sfârșește, atunci să lămurească pe cei-ce n'au drept și să mulcomească spiritele agitate. Dacă un școlar în focul jocului este prea tare lovit, conducătorul să nu facă cercetare, ca să afle pe cel vinovat, căci așa ceva se întemplă la ori-ce joc fără de cea mai mică intenție rea. De multe-ori în decursul jocului băieții strigă și fac larmă de bucurie; și asta să se treacă cu vederea, căci jocurile de mișcare nu se impacă cu o tăcere impusă și cu forme prescrise.

(Va urma).

Cele patru operațiuni fundamentale.

Modele de lecții de fond din Aritmetică.

Lucrate după planul „Treptelor formale”. Pentru bieniul II. (clasa III. elementară nedespărțită), de **Iuliu Biron**, inv. în Tievaniul-mare.

(Urmare).

2. Lecțiunea directă.

Aritmetica.

1. *Subiectul (materia) lecțiunei: Aritmetica.*

2. *Modul de învățământ:*

a) *Procesul:*

aa) *deductiv* — la treapta Clarității și a Aplicărei, și
bb) *inductiv* — la treapta Sistemisărei;
b) *Forma: întrebătoare și arătătoare.*

3. *Mijloacele de învățământ: Problemele practice.*

A. Din lecțiunile vechi.

a) *Examinarea vechilor idei aperceptive* (vechilor sintese progresive).

Școlari, din clasa a III-a, ascultați cele-ce vă întreb!

Ce problemă ați avut de rezolvat în liniște? (... problema: *Un țăran a vândut grâu de 43 florini, cucuruz de 35 florini și prune de 18 florini. Câți florini a căpătat țăranul peste tot?*) Ce lucrare ați făcut spre a afla câți florini a căpătat țăranul peste tot? (... *adunare*). Pentru-ce ați făcut adunare? (... *va căpăta mai mulți florini*). Cari numeri ați adunat? (... *numerii 43, 35 și 18*). Din ce să compun numerii 43, 35 și 18? (... *din zeci și unități*). Cari numeri să numesc unități? (... *1, 2, 3, ...9*). Ce ordin formează unitățile? (... *ordinul întâiu*). Și ce loc ocupă ele? (... *locul prim la dreapta*). Cari numeri să numesc zeci? (... *numerii 10, 20, 30 ...90*). Ce ordin formează zecile? (... *ordinul al doilea*). Ce loc ocupă zecile? (... *locul al doilea spre stânga*). Ce unități are numărul 43? (... *3 unități*). Ce unități are numărul 35? (... *5 unități*). Dar' numărul 18 ce unități are? (... *8 unități*). Ce zeci are numărul 43? (... *4 zeci*). Dar' 35? (... *3 zeci*). Dar' 18? (... *1 zece*). Cum ați așezat numerii spre a-i aduna? (... *în linie orizontală*). Ce semn ați pus între numerii de adunat? (... *+ și cu*). Dar' după numerii de adunat ce numeri ați pus? (... *= egal*). Să ese N. la tablă și să arete cum a făcut problema! Așează numerii pentru adunare și lucrează așa cum ați lucrat pe tablite! (Școlarul așează numerii pe tablă astfel: $43 + 35 + 18 =$). Până-ce N. dela tablă lucrează, voi ceialți din bănci urmăriți, pe tablite, cum ați făcut lucrarea, corectând greșelile! Ce rezultat ți-a dat? (... *96*). V'a dat la toți același rezultat? Cei-ce au alt rezultat, să corige, căci au greșit. Așadar, câți florini ați aflat, că a căpătat țăranul peste tot? (... *96 florini*). Cu ce va fi măsurat el grăul, cucuruzul și prunele când le-a vândut? (... *cu hectolitru*). Ce fel de numeri ați adunat voi aici? (... *numeri de același fel*). Pentru-ce sunt numerii adunați de același fel? (... *toți ne arată florini*).

b) *Anunșarea noiei lecțiuni.*

Bine! Astăzi veți învăța cum se face adunarea numerilor scriși în linie verticală.

(Învățătorul scrie sus pe tablă subiectul lecțiunei):

Adunarea.

Ce veți învăța astăzi?

(Va urma).

Știri economice.

Roada. Din *Lăzărani* (Bănat) ni-se scrie: Pe aici e gata cu treeratul. Oamenii au treerat toți cu mașina de imblătit cu caii, căci de cele cu abur nu sunt în comuna noastră. Roada față cu anul trecut e mai bună, dă un juger dela 7—10 măji metrice. Săcară pe la noi nu prea saemână oamenii căci este puțin pământ. Ovėsul a eșit bine. Cucuruzul până la 20 Iulie n. a fost tare frumos, ear' după aceea 'l-au luat seceta și s'a cam stricat, dar' totuși cel timpuriu e bun. Pere au fost destule, mere sunt de mijloc ear' prune multe. Fân e puțin. Vifore și grindini nu a fost.

Zenovie Hațegan, econom.

Tîrg de hemeiu. În *Sighișoara* s'a ținut tîrg de hemeiu în zilele 15—18 Sept. c. De aci înainte se va ține acolo tîrg de hemeiu în fiecare *Joi*. La aceste tîrguri vin cumpărători și din străinătate.

Boala de porci, ce se ivise în *Dobrîșin* a încetat de tot. Astfel marele tîrg de porci, ce se ține acolo toamna, probabil se va ține în Octomvrie c.

Fabrică de unt se va întemeia în curênd în *Timișoara*. Clădirile sunt deja sub coperiș, lucrându-se acum la hornul de 22 metri înălțime. În scurt timp vor sosi mașinele de lipsă la fabricarea untului.

Cai de vânzare. În *Timișoara* se vor vinde la licitațiune publică două sute de cai militari. Licitațiunea se va ține în 3—5 Octomvrie pe locul de exerciții militare.

Esposiție de poame a aranjat în *Helchiu* Reuniunea economică săsească din țeara Bârsei, cu ocaziunea adunării sale generale, în 17 Septemvrie. Au fost espuse poame proaspete (mere, pere, prune, nuci, alune, struguri, nespice, coarne), preparate de poame, aparate pentru cultivarea poamelor și scrieri din literatura pomologică.

Filoxera S'a constatat oficios, că vile comunelor Bărăbanț, Micoșlaca, Peșelca Tâmpăhaza și Uifalău (comit. Albeii-inf.) sunt atacate de filoxeră.

Adunarea generală

a »Reuniunii învățătorilor gr.-or. din diecesa Caransebeșului, ținută în Orșova la 3 și 4 Septembrie.

— **Raport.** —

Se prevedea încă la convocarea adunării din partea comitetului, că adunarea din acest an o să fie cât se poate de splendidă. Și ce e drept, credința basată s'a și realizat, căci adunarea s'a făcut cu spor și în prezența a vre-o patru sute de iubitori ai culturii noastre naționale.

Sosirea și seara de cunoștință.

Încă în ziua de 2 Septembrie gemeau trenurile de oaspeți, cari veniau cu dorul aprins în inimi să vadă ce se face și cum se face pentru cultura și progresul neamului nostru. Comitetul aranjator prin esmișii sei a primit oaspeți, atât dela trenurile ce soseau de câtră *Pesta*, cât și cu vaporul dela *Bazias*, cu muzica în frunte.

Vorbirea de bineventare a ținut-o simpaticul avocat dl Dr. Ioan Popovici, care prin simțirea adevărată a vorbelor de salutare a însuflețit oaspeții. Dlui Dr. Popovici i-a răspuns și mulțumit în numele comitetului dl Traian Lința, vicepresidentul, presidentul neputând lua parte la adunare din cauză de morb. A urmat apoi tot la 2 Septembrie seara de cunoștință în restaurantul »*La cerbul alb*«, care a fost plin de oaspeți entusiști.

Sedința primă.

Duminecă dimineața încă de cu vreme strălucea în jurul bisericii române admirabilul costum, în care erau îmbrăcate fetițele și băieții corului vestit al măiestrului *Vidu* din Lugoj. Mulțimea se apropia de sfânta biserică și încă înainte de începerea liturgiei biserică era plină de lume.

Solemnitatea zilei s'a mărit prin faptul, că răspunsurile le-a cântat corul dlui *Vidu*.

După terminarea liturgiei se invoacă duhul sfânt și apoi publicul merge în sala ședinței, la »*Cerbul alb*«.

La 11¹/₂ vicepresidentul dl *Lința*, își ține cuvântul de deschidere. Dînsul face psihologia stărei sufletești a învățătorului într'un chip foarte drăguț. Accentuează chemarea învățătorului și spune că un învățător adevărat după un serviciu de 7 ani a prestat un martiriu. Apostrofează apoi greșeala unora de a se ocupa cu mai multe meserii (în public aplause prelungite) și spune verde că *calea progresului e virtutea și știința*. Drept urmare cere emanciparea de prejudeții și patime și termină invocând ajutorul cerului asupra lucrărilor noastre.

Publicistica română a fost reprezentată la ședință prin: »*Tribuna*«, »*Gazeta Transilvaniei*«, »*Tribuna Poporului*«, »*Foaia Diecesană*«, »*Telegraful Român*«, ear' guvernul prin »*Controlul*« în persoana dlui *Barcianu*, care nici n'a avut nas să cuprindă loc la masa presei.

Dintre multele figuri interesante și pot zice și interesate de progresul neamului nostru, amintesc pe dl protopop *Mihaiu Popovici*, ca reprezentant al veneratului consistor, pe doi domni protopopi din România, pe reprezentantul Reuniunii inv. din diecesa Aradului din dreapta *Murșului*, dl *Iosif Moldovan*, învățător din Arad. Din partea străinilor au participat dl Dr. *Dengi*, inspector regesc din Lugoj, protopretorul Orșovei, reprezentanța școalelor civile și elementare din Orșova. Pe când se salutau oaspeții apare și dl *Mangra* și se viră la dreapta veneratului protopop *Mihaiu Popovici*. Cum 'și-a purtat cinstea dl *Mangra*, numai singur o știe, căci lumea mare nu vrea să știe de acest politician-votajor.

După deschiderea ședinței în mijlocul entuziasmului se ridică dl protopop *Mihaiu Popovici*, și ca reprezentant al consistorului vorbește pentru cultura națională, care formează scopul de competenție al adunărilor învățătoresci. D-lui afirmă că existența bună și sigură a bisericei și școalei o formează cultura, pe care o vom pute câștiga dacă toți factorii competenți vor lucra în armonie și cu iubire de cauză. Regret că nu pot da în întreg acest discurs frumos și instructiv al bătrânului protopop.

După dl protopop vorbește reprezentantul Reuniunii din Arad, dl *Iosif Moldovan*, care accentuează că trebuie să ne unim și să muncim uniți pentru cultura neamului.

În vreme-ce se țineau vorbirile reprezentanților, sosiau depeșele de felicitare. Am putut însemna numele dlor: *Antonescu* din Șiria, Dr. *Putici* din Timișoara, *Ghidu* din Caransebeș, *Rotariu* din Timișoara, *Simu* din Arad și *Iosif Velcean*, și alții, pe cari poate 'i-am trecut cu vederea.

Din partea Reuniunii s'au espedat Ilustrității Sale dlui *Popea* episcop și președintelui Reuniunii, dlui *Ionaș*.

Se purcede apoi la ordinea zilei. Dl secretar *Marcu* cetește raportul general. A făcut o plăcută surprindere, când a schițat mișcarea literară din partea membrilor societății, dintre cari au produs opuri de valoare d-nii Dr. *Barbu*, Dr. *George Popovici*, *Dragălina*, *Bălan*, *Marcu*, *Cornea* etc., totodată a arătat însemnătatea *Almanahului* societății din incidentul jubileului de 25 ani al Reuniunii. Alegându-se apoi și comisiunile se sfârșește prima ședință de natură administrativă, după 12 ore, anunțându-se totodată că ședința proximă se va ține mâine, din cauză că sala trebuia să fie pregătită pentru concertul de seara ce-l va da corul domnului *Vidu* din Lugoj.

Banchetul.

Banchetul s'a ținut în cea mai mare ordine. Toaste au fost multe. Șirul lor 'l-a deschis dl prot. *Mihaiu Popovici* vorbind pentru Împăratul-Rege *Francisc Iosif I*. Între mulțimea vorbitorilor mai însemn pe d-nii *Lința*, care a tostat pentru ilustritatea sa dl episcop *Popea*; dl *Marcu* pentru dl protopop din Orșova; dl *Unipan* pentru președintele și vicepreședintele Reuniunii învățătoresci din diecesa Caransebeșului; dl *Petru Călcianariu* din Orșova, vorbește cu însuflețire pentru adevărații Români, la a căror auzite dl *Mangra* bătea la fețe; dl *Ioan Popovici*, vorbește pentru corul din Lugoj și dl *Ionescu* pentru Reuniunea soră din Arad; dl Dr. *Dobrin* pentru învățători și cultura națională; dl *Moldovan* mulțumește în numele Reuniunii arădane și închină pentru profesorii dela institutele pedagogice ș. a.

Concertul.

Deseară la 8¹/₂, se începe concertul vestitului cor bănățean din Lugoj, sub dirigerea prof. *Ioan Vidu*. Vorba multă e sărăcie, amintesc numai că punctele anunțate au fost executate cu cea mai mare precizie, așa că unele au trebuit să fie repetate. Concertului a urmat dansul, care s'a lungit până'n zori, dovadă de petrecere bună. Între dansatoare era o mândră cunună de dame, multe costumate în port național.

Sedința II.

La 4 Sept. dimineața încă înainte de 9 ore s'a întrunit a doua ședință de natură pur științifică. Au fost discuții interesante.

1. S'a cetit o recenziune asupra *Abcdarului* lui *Iosif Moldovan*, de dl *George Joandrea*, inv. în Lugoj. Au discutat apoi părerile dlui *Joandrea* d-nii *Miclea*, *Liuba*, Dr. *Barbu*, Dr. *Dobrin* și Dr. *Ionescu*. Resultatul discuțiunilor a fost, că *Abcdarul* lui *Moldovan* a

fost admis în școalele din diecesa Caransebeșului și recomandat Veneratului consistor spre aprobare, dacă greșelile arătate de critica științifică vor fi îndreptate la eventuala a doua ediție.

2. Punctul cel mai interesant al ședinței 'l-a format raportul dlui *Jianu* din Oravița asupra chestiunii grafiei și ortografiei române. Au vorbit în acest punct domni *Miclea*, *Liuba*, *Ancușa* etc. Durere însă, că critica făcută a fost lipsită de cunoștința de cauză, căci prea se vedeau semnele nepriceperei și superficialității criticilor. Vorba e, că să știi scrie, trebuie mai nainte să știi vorbi precis și concis.

Discuția incurcată s'a sfârșit prin o mulțumită adusă dlui *Ilie Trăilă*, urzitorul chestiunii sulate. S'a hotărât apoi să se roage consistorul să adopteze în școalele din diecesa Caransebeșului numai un fel de scriere.

3. Al treilea punct 'l-a format disertația dlui *Albu* despre: »Școala și casa părintească, sau creșterea școlară ajutată de casa părintească.«

Disertația a fost lucrată cu pricepere și a avut succes cât se poate de bun. După aceasta s'a închis ședința de dinainte de amiază.

Sedința III.

În această ședință s'au discutat numai afacerile administrative. S'a hotărât să se facă o foaie oficioasă a Reuniunii, în care să se publice rapoartele înainte de adunarea generală, ca astfel se poată fi discutate mai cu interes. S'a fixat budgetul pe anul 1899/1900. S'a hotărât locul pentru proxima adunare generală dela 1900, care la invitația Orăvițenilor se va ține la Oravița. S'a ales comitetul central și comisiunile de a verifica procesele verbale. Apoi s'au luat dispozițiile pentru excursiunea ce s'a făcut la Turnu-Severin, în România, care a succedat se poate de bine.

Excursiunea la Turnu-Severin.

Dorul de a vedea România și interesul de a privi starea instrucțiunii pedagogice, a condus pe excursioniști peste granița țerei, în România.

Numărul participanților, cari au făcut călătoria pe vapor *Martini* dimineața la 5 Sept. se apropia de 200. Oficios la Severin n'au fost primiți excursioniștii de nimeni.

Primul popas 'l-au făcut în grădina publică, de aici au mers apoi la liceul *Traian*, unde directorul, dl *Costescu*, 'i-a condus, la insistența dlui profesor *Herescu* în liceu și le-au explicat toate, ce aflau de demn de-a fi arătate. În sala de experiențe s'au făcut mai multe experiențe din electricitate, magnetism, chimie, cari au succedat foarte bine. Publicul drept mulțumită a erupt în aplause. De aici convoiul a mers la podul lui *Traian* și la săpături, dela săpături prin oraș unde 'i-s'au arătat toate edificiile însemnate. Dejunul s'a luat în hoteluri. După dejun s'au petrecut câteva momente plăcute în grădina publică în apropierea turnului lui *Severin*. La 5 ore apoi excursioniștii au plecat câtră Orșova. Când vaporul a dat semnul de plecare, excursioniștii au erupt în strigăte de să trăiească și cântând »*Deșteaptă-te Române*«, au început a se depărta de mal între strigătele de »*ură*« a fraților din România aducând fiecare cu sine impresiunile cele mai bune.

După 8 ore seara lumea era adunată toată la hotelul »*Kaiser*«, unde într'un toiu de cuvinte de adio învățătorii 'și-au luat rămas bun unii dela alții, ținându-se și aici câteva toaste.

Gândesc că adunarea culturii naționale a fost la culmea chemării sale, căci mult-puținul, ce s'a făcut, din inimă și cu dragoste s'a făcut. Dee cerul, ca și la anul, dacă nu mai falnic, cel puțin ca și acum să strălucească falnicul steag al culturii noastre naționale. Pi.

Călinarul săptămânii.

Zilele	Călinarul vechiu		Călin. nou		Soarele	
	Dum. în. Înălț. sf. Cruci, gl. 5, sft. 3.		răs.		ap.	
Dum.	12 Muc. Anonom	24 Gerhard	6 51	6 9		
Luni	13 Muc. Corneliu Sut.	25 Eleofas	5 53	6 7		
Marți	14 (+) Înălț. S. Cruci	26 Ciprian	5 54	6 6		
Merc.	15 S. Mc. Nichita Rom.	27 Cos. Dam.	5 55	6 5		
Joi	16 Mța. Eutimia	28. Ve ț. reg.	5 56	6 4		
Vineri	17 Mucenița Sofia	29 Michail Ar.	5 57	6 3		
Sâmb.	18 Cuv. Eumenie	30 Ieronim	5 59	6 1		

Tirgurile din săptămâna viitoare după căl. vechiu.
Luni, 13 până Marți, 14 Septembrie: Abrud, Hida, Szilagy-Nagyfalu.
Marți, 14 Septembrie: Jibeu, Lăpușul-unguresc, Zam.
Mercuri, 15 Septembrie: Almașul-mare, Rozsnyó-bánya, Séc.
Joi, 16 Septembrie: Brețcu, Mediaș, Reteag, Supurul-de-jos.
Vineri, 17 Septembrie: Ciuc-Sereda, Etéd, Mănăsturul-Clujului, Ozun, Sălașpatacul-de-sus (Felső-Szálláspatak), Șimleul-Selagiului.
Sâmbătă, 18 Septembrie: Alba-Iulia, Bachnea, Codlea, Malencrav, Rușii-munți (Maros-Oroszfalu), Zălan.
Duminică, 19 Septembrie: Șieul-mare (comit. Bistrița-Năsăud).

Un practicant (învățăcel)

se primește imediat în prăvălia subscri-sului. Se cere să aibă cel puțin 2 clase gimnasiale sau reale. Cei-ce cunosc pe lângă limba română și pe cea germană și maghiară sunt preferiți. Oferte să se adreseze la [47] 1-1
Ioan I. Vulcu,
 comerc. Orăștie (Szászváros).

MARGARETA MOLDOVAN.

Din tainele vieții.

29 de povești și schițe.

Prețul 1 fl., plus 5 cr. porto.

Se poate procura dela „Tipografia“, soc. pe acțiuni, Sibiu.

A apărut!

La Librăria „Tipografiei“, soc. pe acțiuni în Sibiu, se află de vânzare următoarele publicațiuni

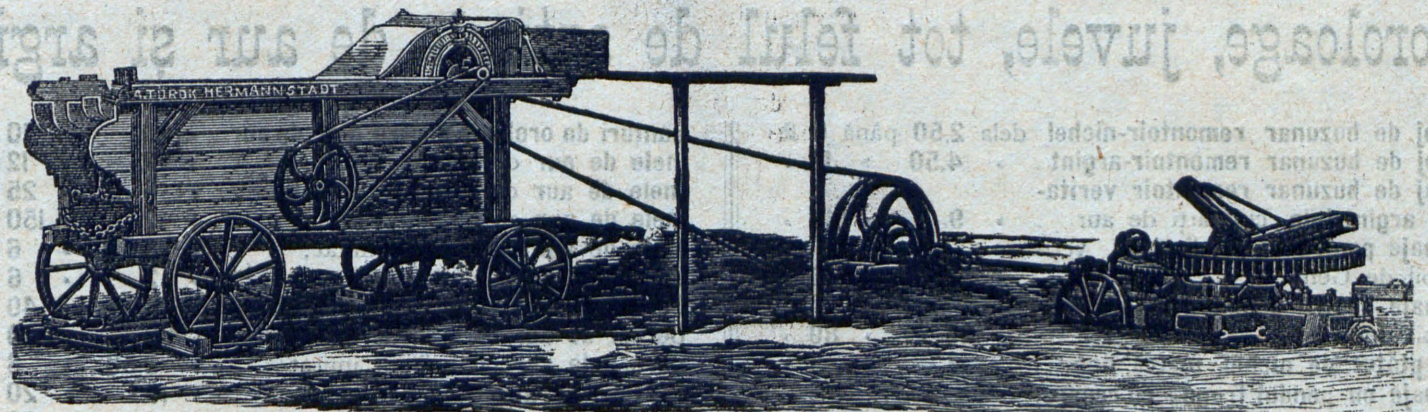
ale Societății

„Inocențiu Micu Clain“

a teologilor din Blaj

1. „Epistole către un preot tânăr“ de Aloisiu Melcher. Partea I. și II. 2 volume mari cu prețul redus de . . . . . 1 fl. 50 cr.
2. „Pregătire la moarte“, adevărate considerațiuni asupra maximelor eterne folositoare tuturor spre meditare și preoților spre a predica, de Alfons M. Liguori, 1 volum de 440 pag. — fl. 80 cr.
3. „Duh muscălescu“, narațiune de Bolanden (45 pag.) . . . — fl. 10 cr.

— Se recomandă mai ales preoților. —

Fondată la 1857.

Fondată la 1857.

Andrei Török,

fabrică de mașini agricole **SIBIU** fabrică de mașini agricole recomandă pentru sezonul de treerat:

- Mașină de îmblătit, construcție de nou îmbunătățită,** de mână și pentru cai, învîrtitură ușoară și durabilitate mare, stabil și portativ, cu și fără curățituri.
- Trier patent pentru curățit și sortat,** mers ușor și fără șgomot, curăță complet bucatele; apoi trier sistem Backer și Clayton.
- Scripețe de diferite mărimi,** stabile și portative în diferite sisteme etc. etc.
- Mori portative** cu una, două sau mai multe roate pentru apă, vapor sau motor. Construcțiunea cea mai valoroasă și lucrul cel mai solid. Scrisori de recunoștință pentru morile vândute ce se află în lucrare îmi stau la dispoziție.

Singura agentură pentru Ardeal a renumitei fabrici de motoare de gaz

Langen & Wolf în Viena.

Locomobilul de benzin „Otto“ este cel mai bun, mai ieftin și mai sigur motor pentru mașine.
Locomobilul de benzin „Otto“ este cel mai bun și mai ieftin motor pentru mori. Costul acțiunii motorului 3-3½ cr. per oră, cu putere de 8 cai. În Ardeal sunt deja multe mori cu motorul de benzin „Otto“.
 Prețuri curente gratis și franco. — Întrebărilor se răspunde prompt și cu plăcere.
 Prețuri moderate. — Condiții avantajoase.

[12] 12-24

Agentura principală în Sibiu
GES. REG. PRIV.
„Rivione Adriatica di Sicurtà”
 dela 1 Octombrie a. e. se află în casa Universității săsești
Piața-mare nr. 16
 în curte la dreapta.
 [46] 1-2

Requisite pentru scris
 și bune
 învățatori, școlarii și toți cărturarii
 găsec domnii
 la
„Concordia”
 prima societate comercială română
 apoi tot felul de
 hârtii, condeie, creioane, tăblițe,
 caiete, cerneală, gummi etc.,
 centrală în Sibiu precum și la
 filialele din:
Alba-Iulia și Făgăraș.

JULIUS ERÖS,
 firmă improcolată la tribunalul comercial r. u.

MAGAZIN
 de oroloage, juvele, tot felul de articole de aur și argint.

Oroloj de buzunar remontoir-nichel	dela 2.50 până 6 fl.	Lanțuri de oroloage pentru d-ni, de aur	20.—	70
Oroloj de buzunar remontoir-argint	4.50 > 10	Inele de aur de tot felul	2.—	12
Oroloj de buzunar remontoir veritabil argint-tula, cu părți de aur	9.— > 15	Inele de aur cu diamant veritabil	6.—	25
Oroloaje pentru dame din aur, veritabil de Genf	12.— > 35	Inele de aur cu briliant veritabil	12.—	150
Oroloaje pentru domni d'n aur, veritabil de Genf	20 — > 80	Inele de aur cu briliant imitat,	3.50	6
Deșteptător de nichel, marcă fină	2.— > 3	Cercei de aur de tot felul	2.—	6
Oroloaje cu pendul franc., cu resare, în cutii frumoase	5.— > 15	Cercei de aur cu diamant veritabil	6.50	40
Oroloaje cu pendul vieneze cu ponduri	14.— > 35	Cercei de aur cu briliant veritabil	23.—	250
Oroloaje de părete, diferite modele	2.— > 15	Cercei de aur cu briliant imitat	3.50	6
Lanțuri de gât pentru dame, de aur	6.— > 20	Brățare de aur de tot felul	10.—	20
Lanțuri de oroloaje pentru dame, de aur	9.— > 30	Broșe de aur de tot felul	6.—	20
		Lanțuri de oroloj și de gât din argint	1.—	4
		Cercei și inele de argint	—80	2
		Brățare și broșe de argint	—80	5

Juvaere de tot felul dela 15 or. (preț de facon) până la 15 fl., precum și amulete, ju-ju-uri, lanțuri, brățare, medalii broșe, ace de cravată, tabachiere și țiltoare de țigarete, tacâmuri, chibritelnițe, sugarete, nasturi de manșete etc.

Fiecare obiect de aur sau de argint e esaminat și probat din oficiu și pe fiecare bucată se poate vedea esact proba oficioasă (marca oficioasă); eu garantez în scris pe doi ani pentru mersul bun al oroloajelor mele. Toate comanda le efectuesc imdelat, pe lângă rambursă sau trimitere anticipativă a prețului, cu îngrijire.

Reparaturi de tot soiul se esecută bine și conștiențios.

Rugându-mă pentru numeroase binevoitoare comande, semnez cu deosebită stimă

JULIUS ERÖS,
 Strada Cisnădiei 3. **Sibiu.** Strada Cisnădiei 3.
 (Edificiul Transilvania.)

[44] 2-25